

НАПРЯМ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ОКУПАЦІЯ ТА АНЕКСІЯ КРИМУ РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ

Базилевський І. В.

здобувач вищої освіти I курсу,

факультет географії, історії та туризму,

Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

м. Рівне, Україна

Вище керівництво Російської Федерації уважно спостерігало за подіями, що розгорталися на Майдані Незалежності в Києві, та ситуацією в Україні. 20 лютого 2014 р., коли стало зрозуміло, що режим В. Януковича агонізує, В. Путін ухвалив рішення щодо введення в дію плану анексії Криму [2, с. 226].

Верховна Рада України 15 квітня 2014 року прийняла закон, у якому визначено Автономну Республіку Крим і місто Севастополь як «території, що знаходяться під тимчасовою окупацією». Українським законодавством та нормами міжнародного права зазначено, що Крим є окупованим, а Росія має статус держави окупанта.

Окупація – це тимчасове захоплення частини або всієї території однієї держави збройними силами іншої держави. Анексія – це насильне приєднання, загарбання якоюсь державою іншої країни або частини її території [1].

Російська Федерація, анексувавши Крим, безпосередньо порушила дев'ять з десяти принципів, задекларованих у міжнародних документах: I. Суверенна рівність, повага до прав, властивих суверенітету; II. Незастосування сили чи загрози силою; III. Непорушність кордонів; IV. Територіальна цілісність країн; V. Мирне врегулювання суперечок; VI. Невтручання у внутрішні справи; VIII. Рівноправність і право народів розпоряджатися своєю долею; IX. Співробітництво між державами; X. Добросовісне виконання зобов'язань з міжнародного права (номерація принципів автентична вище вказаному Заключному акту НБСЄ).

У кінцевому підсумку було порушено й останній принцип (VII. Повага до прав людини та основних свобод, включаючи свободу думки, совісті, релігії та переконань), зокрема щодо прав кримських татар вже після анексії.

Однією «первісною» підставою анексії Криму називають антиконституційне захоплення влади в Україні в лютому 2014 року, яке поставило під сумнів легітимність Основного Закону країни. Слід вказати також на існуючі спроби підвести «серйозну» теоретичну базу під виправдання анексії Криму на основі того, що політична нестабільність у суверенній державі, яка недавно виникла, незавершеність процесу її формування є достатньою підставою для того, щоб питання про вихід з її складу будь-якої території вирішувалося не за нормами внутрішньодержавного права, а відповідно до міжнародного права.

На жаль, автори наведених умовиводів забувають, що:

- по-перше, Російська Федерація як держава також є нещодавно виниклою разом з Україною;

- по-друге, збройна анексія не відповідає не лише українському, а й міжнародному законодавству;

- по-третє, політична нестабільність у суверенній державі та подолання її наслідків є її внутрішньою справою, з чим Україна дуже швидко і успішно справилась самостійно;

- по-четверте, не зважаючи на певну політичну нестабільність, в Україні у цей час успішно функціонували всі гілки влади, включаючи законодавчу, виконавчу і судову, які забезпечували дотримання правопорядку в цілому в країні та дотримання прав й свобод громадян.

Отже, Російська Федерація виправдовує свої дії щодо анексії Криму, тим, що в Україні був «державний переворот», і наслідком стала відсутність легітимної влади. Проте, як зазначено вище, нема жодних підстав для сумнівів у непорушності конституційного ладу, як і Основного Закону України, протягом всього періоду існування нашої держави. При цьому, слід вказати на псевдонауковість позиції російських вчених-істориків та їх свідому фальсифікацію історичних процесів, обґрунтування явищ, подій, а саме у їх намаганні виправдати не виправдовуване, адже первісним мірилом будь-якої науки має бути обов'язково об'єктивність.

Література:

1. Білодід І.К., Бурячок А.А. та ін. Академічний тлумачний словник (1970-1980). В 11 томах. URL: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 30.04.2023).
2. Власов В. С. Історія України (рівень стандарту) підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2019. 256 с.